

Esenyel Partners

LAWYERS and CONSULTANTS

24.10.2025

Charterparty Yaptırım (Sanctions) Klozlarının Yorumlanmasına İlişkin Ilke Catalan Sea Kararı

İngiltere Yüksek Mahkeme'si (*High Court*), 31 Temmuz 2025 tarihli Catalan Sea kararında¹ Charterparty Sözleşmesinde yer alan yaptırım klozunun (*sanctions*) nasıl yorumlanması gerektiği ile gemi sahiplerinin bu kloza dayanarak yüklemeyi reddetmelerinin makul sayılabilmesi için hangi kriterlerin mevcut olması gerektiğine ilişkin önemli bir ilke kararına imza atmıştır.

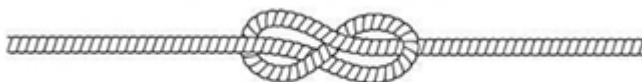
Davaya Konu Olay

Rusya'nın Ukrayna'yı işgali öncesi Kasım 2021'de, davalı kiracı şirket 2Rivers PTE Ltd, davacı şirket Tonzip Maritime Ltd'ye ait olan Catalan Sea adlı gemiyi, ham petrol taşınmak üzere Rusya'nın Primorsk Limanı'ndan başlayıp Aliağa Türkiye'de sona erecek sefer için kiralamıştır. Neftisa isimli firma ise, kiracı şirket tarafından gemi sahibi şirkete gönderilen konişmentoda gönderici firma olarak geçmektedir. Davacı gemi sahibi şirket, Neftisa'nın yaptırım listelerinde olup olmadığını Refinitiv ve World-Check gibi tarama sistemleri vasıtasıyla kontrol etmiş (*screening check*) ve kontrol sonucunda Neftisa ile Belarus'taki Lukashenko rejimiyle bağlantısı sebebiyle Avrupa Birliği ve Birleşik Krallık yaptırım listelerinde yer alan Rus iş adamı Mikhail Gutseriev arasında bağlantı tespit edilmiştir. Bunun üzerine davacı gemi sahibi şirket, sözleşmede yer alan yaptırım klozuna dayanarak Neftisa'ya ait yüklemeyi reddetmiş ve alternatif sefer talimatı verilmesini talep etmiştir.

Charterparty Sözleşmesi'nde yer alan yaptırım klozuna (EPS sanctions clause) göre (i) gemi sahipleri, herhangi bir taşıma, ticaret, sefer, gemiden gemiye transfer operasyonu veya başka bir hizmetin yaptırımlar tarafından yasaklandığını veya (ii) bu hizmetin kendilerini, gemiyi veya yöneticilerini, mürettebatı, geminin sigortacılarını ya da reasürörlerini yaptırımlara maruz bırakacağını makul olarak düşündükleri takdirde, emirleri yerine getirmekle yükümlü olmayacaklardır. Ayrıca, gemi seferdeyken böyle bir risk ortaya çıkarsa, gemi sahipleri seferin geri kalanını yerine getirmeyi reddetme hakkına sahip olacak ve bu durumda kiracılar (*chartererlar*) alternatif sefer talimatları vermekle yükümlü olacaklardır.

Kiracı şirket, Mikhail Gutseriev'in Avrupa Birliği yaptırım listesine alınmadan aylar önce Neftisa üzerindeki tüm kontrol yetkilerini kardeşine devrettiğini ve bu sebeple artık gerçek faydalanıcı olmadığını belirten; Neftisa mektubunu, bir Rus gazetesinde yer alan makaleyi ve farklı hukuk büroları tarafından yazılmış üç hukuki görüş yazısını gemi sahipleri ile paylaşarak gemi sahibi şirketi yükleme için ikna etmeye çalışmışlardır. Gemi sahibi şirketin buna rağmen yüklemeyi kabul etmemesi üzerine kiracı şirket sözleşmeyi feshetmiştir. Bunun üzerine gemi sahibi Tonzip Maritime Ltd. sözleşmenin ihlal edildiği gerekçesiyle kiracı şirket aleyhine tazminat talebinde bulunmuştur.

¹ İngiltere Yüksek Mahkemesi'nin Tonzip Maritime Ltd v 2Rivers PTE Ltd [2025] EWHC 2036 (Comm) kararı.

Karar

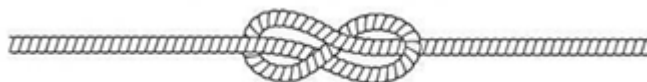
Mahkeme kararında, gemi sahiplerinin yalnızca bazı tarama araçlarındaki bilgilere dayanarak yüklemeyi reddetmesinin objektif olarak makul bir değerlendirme olmadığını ve somut olayda eğer makul olarak yapılması gereken tüm araştırmalar yapılsaydı Mikhail Gutseriev'in Neftisa üzerindeki kontrol yetkilerin devredildiğinin objektif olarak tespit edilebileceğini belirtmiştir. Mahkeme, gemi sahiplerinin yükleme reddine ilişkin kararı güncelliği teyit edilmeyen bilgilere istinaden almış olması sebebiyle, bu kararın spekülasyonlara dayalı olduğunu belirterek davalı lehine karar vermiştir. Bu sebeple Mahkeme, davacı aleyhine 233.600 Amerikan Doları tutarında tazminata hükmetmiştir.

Getirilen Standartlar

- **İspat Yükü:** Öncelikle, Mahkeme sözleşmedeki yaptırım klozlarındaki belirsizliklerin yorumlanmasına ilişkin olarak önemli bir yorum ilkesi olan *contra proferentem* ilkesinin önemini vurgulamıştır. Buna göre, sözleşme hükümlerindeki belirsizliklerin, bu belirsizliklerden yararlanmak isteyen taraf aleyhine yorumlanması gerektiği belirtilmiştir. Bu sebeple de, anılan kararda gemi sahiplerinin yüklemeyi reddetmesi kararının *makul olarak* verilmiş bir karar olduğunun ispat yükünün gemi sahiplerinde olduğu ortaya koyulmuştur.
- **Spekülasyona dayalı kararın yeterli olmaması:** Kararda yaptırım klozunda belirtilen yaptırıma maruz kalma riskinin varlığının makul biçimde değerlendirilmesi gerektiği de ortaya koyulmuştur. Bu değerlendirmenin dayanağı olarak da yalnızca Refinitiv ve World-Check gibi bazı tarama araçlarına dayanılarak karar verilmesinin yeterli olmadığı, söz konusu yaptırım klozuna dayanılarak yapılan değerlendirmenin *makul* olabilmesi için "*karar anında*" mevcut olan delillerin tümünün dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

Sonuç

Bu karar, sözleşmede yer alan yaptırım klozları uygulanmadan önce kanıta dayalı ve titiz bir durum tespiti yapmanın önemini vurgulamakta ve yaptırım klozuna dayanılıp dayanılmayacağına ilişkin karar verilirken güncel olmayan veya spekülatif bilgilere dayanarak hareket etmenin risklerini hukuki ve ticari açıdan ortaya koymaktadır. Bu nedenle, gemi sahiplerinin, sözleşmede yer alan yaptırım klozlarına dayanarak sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmeme kararı vermeden önce, karar anında mevcut olan tüm bilgi ve delilleri titizlikle incelemeleri büyük önem taşımaktadır.

Konu hakkında daha detaylı bilgi talep etmeniz halinde tarafımızla aşağıdaki irtibat numaraları üzerinden istediğiniz zaman iletişime geçebilirsiniz.

Saygılarımızla,

Contact Details

Selçuk Sencer Esenyel

Managing Partner

selcuk@esenyelpartners.com

Tel: +90 212 397 1991

Mob: +90 506 792 7690

Berk Kispet

Senior Associate

berk.kispet@esenyelpartners.com

Tel: +90 212 397 1991

Mob: +90 536 837 1272

Mert Mohaç

Consultant

mert.mohac@esenyelpartners.com

Tel: +90 212 397 1991

Mob:+90 539 896 4724

M. Türker Yildirim

Partner

turker@esenyelpartners.com

Tel: +90 212 397 1991

Mob: +90 505 650 4724

Begüm Sarıca

Associate

begum.sarica@esenyelpartners.com

Tel: +90 212 397 1991

Mob: +90 539 896 4720

